

Пахтакор ўртоқлар! Республикамиз юбилейига муносиб совға тайёрлаш учун шу кунларда фидокорона меҳнат қилайлик!

ТАНҚИД ВА БИБЛИОГРАФИЯ

„Қорамолчилик“ китобининг таржимаси ҳақида

Ўзбекистон Давлат нашриёт кенгаши йилларда қорамолчилик доир бир қанча брошюра ва ўқув қўлланмалари чиқарди. Шулардан бири 1953 йилда ЎзССР қишлоқ хўжалиги министрлигининг қишлоқ хўжалигини прогаанда қилиш бошқармаси томонидан уч йиллик агроэко-техника курсларининг иккинчи ўқув йили учун қўллана сифатида тасвир этилган «Қорамолчилик» китобидир.

Бу китобнинг ўзбек тилига таржима қилиниши ва босилиб чиқиши қувончли бир ҳол, албатта. Нашриёт ҳам шу соҳада ташаббус кўрсатиб яқин иш қилган. Абсолюти китоб тарқатилиш кенг ўзбек китобхоналарининг талабига мўлжаллаб язаб берилди. Китобнинг таржима қилган А. Ҳасанов ўз вазифасига ўтказилган даражада мас'улиятсизлик билан қараган ва таржимани биринчи қилди хато, камчиликларга йўл қўйган. Китобнинг кўпгина жойлари оригиналдаги фикрга мўлжаллаб ўзгаришга учиринган.

Давомининг исботи учун мисоллар келтирамиз: масалан, китобнинг 14 бетиде «... анса суюги, понасимон суюк, чакка суюги, тангалй суюги, тала суюги, мангай ва жағ суюқлари ҳаммаси биргаллида бош қўйсини мия бўлимини ташкил қилади» — дейилган. Ҳолбуки, мия қўйсиди тангалй ва жағ суюқлари бўлмайди ва оригиналда ҳам шундай эмас, булар анса суюғи ва мангай суюғи. Бу бетда калла қўйсидининг олдинги бўлимидаги (бет бўлимидаги дейилмоқчи) суюқлар орасига қаноқин ҳам киритилган. Маълуми, каллада қаноқ бўлмайди ва оригиналда ҳам бундай гап йўқ.

Шунингдек оригиналда қарама-қарши ўлароқ, «Узунқоқ мия умуртга погонасининг манали ичига жойлашган» (16 бет) дейилган. Аслида эса узунқоқ мия умуртқалар погонасининг манали ичига эмас, балки калла қўйсидининг ичига жойлашган. Шу бетда оригиналдаги «**Ответ на раздражение полученный через посредство нервной системы называется рефлексом**» (16 бет) жумласи «... та'сир (этиррооблаштиш) қарши перлар томонидан қилинган ҳаракатни рефлекс дейилади» деб ўзгариш таржима қилинган. Балки, ҳаракатни перлар эмас, перлар системаси воситаси билан бақарурич органлар (ғўшлар, бақлар) қилади.

Таржиманинг осонгина йўлдан бориб, ўз вазифасига енгилтаклик билан қараганини қуйдаги мисоллардан ҳам кўриш мумкин: оригиналдаги «**Водяные которые всегда вымывают безудельные реакции, называются безудельными раздражителями**» (16 бет) жумласи «Муайин реакция тўғрисида юз берилган та'сирни шартсиз та'сир дейилади» (18 бет) деб. «**Открытие И. П. Павлова дало возможность правильно поимать поведение животных и имеет огромное практическое значение для животноводства**» жумласи «И. П. Павловнинг ва кашфийти чорвачилик учун қонит катта амалий аҳамиятга эгадир» деб осонгина юзак таржима қилиб қўйилган. Бундаги «И. П. Павловнинг кашфийти ҳайвонлар фе'л-авторини тўғри тўшуришга имкон беради» жумласи тўғрироқ қўйилган.

Таржиманинг палла-партиш иш тўғрисида шундан ҳам кўриш мумкин: оригиналдаги «**Свертывается в крови белковое вещество — фибриноген, растворенный в плазме крови**» (19 бет) жумласини «Фибриноген қон ичиде ивийди» (21 бет) деб қўйилган таржима қилган. Ваҳоланки, фибриноген қон ичиде иваси организмни ҳалокатга олиб келиши мумкин.

Шунингдек оригиналдаги «**Весьма важна при помощи вазисов — выступают слизистый оболочку, имеющих внутри кровеносные и лимфатические сосуды**» (25 бет) жумласи «Бу моддаларнинг шимилшиши қон ва лимфа томirlлари ичиде шимилшиши пардаларини тўқша — ўсимчалари ердан беради» (25 бет) деб ма'но бутунлай бузиб берилган ва бу билан ҳам процессларнинг мўҳим бир қисми нотўғри ифодаланган.

Абдулла ҲАКИМОВ. Зоотехник.

Садриддин Айнийни дафн этиш маросими

СТАЛИНОВОД. (Тожиқ ТАҒ). Тожиқистон меҳнаткашлари отаоли совет ёзучис ва олим, тожиқ совет адабиётининг асосчиси, хизмат кўрсатган фахр арбоби, Тожиқистон ССР Фанлар академиясининг ҳақиқий а'зоси ва президенти, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг фахрий а'зоси, СССР Совет ёзувчилари союзи правленесининг а'зоси, Сталин мунофоти лауреати Садриддин Саидмуродович Айний билан сўнгги марта хайрлашди.

17 июльда марҳумнинг масади солинган тобут Тожиқистон давлат опера ва балет театри биноси залига қўйилди. Тобут устига Тожиқистон хукумати ва партия ташкилотларидан, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Ўзбекистон КП Марказий Комитетидан, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясидан ва бошқа ташкилотлардан гулчамбарлар қўйилди.

Саноат қорхоналарининг ишчилари, хизматчилар, колхозчилар, олий ва ўрта ўқув қуртларининг ўқувчилари тобут ёнидан ўтиб турадилар. Фахрий қорюва ҳар би минута ўзгариб туради.

Ўзбекистон ССР делегациясининг тобут ёнига келди, Садриддин Айний Ўзбекистонга узоқ йиллар яшаган ва ияод қилган эли. Делегация составида: ЗаССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Рашидов, ёзувчи — академик, Сталин мунофоти лауреати Гафур Гулом, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг корреспондент а'зоси ўртоқ Набиев, ёзувчилардан Уйғун, Мирмуҳсин, ЗаССР Фанлар академияси тил ва адабиёт институтининг директори ўртоқ Решетовлар бор.

Соат 16. Республика партия ва совет ташкилотларининг раҳбарлари, марҳумнинг қариндошлари ва дўстлари Айний жасади қўйилган тобутни Москва майдонига олиб чиқдилар. Мотам маросимда неча ўнмигдаш киши қатнашди.

Мотам маросимининг қатнашчилари хукумат ўли олдидан майдонда тўхтайдилар. Мотам митингининг Тожиқистон КП Марказий Комитетининг секретари ўртоқ Улажабоев очади. Тожиқистон КП Марказий Комитетининг секретари ўртоқ Имомов ҳақонлики нутқ сўзлайди.

— Виз — дейди ўртоқ Имомов, — Садриддин Саидмуродович Айний билан чуқур қавгу ичиде охири марта хайрлашмоқдамиз. Айний ҳоқ кучли бадиий асарлар яратди. Унинг бу асарлари тожиқ адабиёт тарихида янги бўлаб саҳфа қолди. Айний ҳақ овозиди ва бахти учун қурбаниларнинг аjoyиб образларини яратди.

Айний отаоли ёзувчи бўлибгина қолмай,

Ўртасарой районидagi ғўзаларни узатиш ва кўндалангига ишлаб атайилгани учун Суратда: универсалчи ўртоқ Э. Саидхаме дов 4-нчи бригадга еридаги ғўзани кўн. А. Палехов фотоси.

Илғор колхознинг намунали ишлари

Колхозда қурилиш ишлари ҳам қизин суратда олиб борилмақда. 1954 йил охиригача қурилиб, ишга туширилиши лозим бўлган тўртта молхона қурилишида иш тез сур'ат билан олиб борилаётир. Колхоз хонадонларидан 73 хўжалик план асосида қурилган, электрлаштирилган ва радиолаштирилган янги посёлаларга қўйиб қиридан.

Колхозда палтачилик билан бир қаторда қишлоқ хўжалигининг бошқа тўрмоқларини ривожлантиришга ҳам катта э'тибор берилмоқда. Жульдаги, бу йилги планда тайёрлаш планга ҳам муваффақият билан 110 процент қилиб бақарилиди. Ўртоқ Қодирхўжаева бошлиқ илғор палтачилик эвеноси 3 кўч қурт уруғининг ҳарбир кўтисидан 80 килограммдан пилла топириб, планни 125 процент қилиб адо этди.

КПСС Марказий Комитетининг июнь Пленуми йарорини зўр ҳушандчилик билан қутиб олган «XVIII партс'езд» колхозининг қорвардорлари 1954 йилги ет-хашак тайёрлаш планини муваффақият билан бақариш учун астойдил ҳаракат қилиб, ҳозиргача беда ва табиий лижалардан ҳақмаси бўлиб бир миңг тонадан ортиқ ет-хашак тайёрлашди.

«XVIII партс'езд» колхоз ўзининг мана шундай намунали ишлари билан 3 йилдан бери Калинин районига давлат тайёрлаш планларини муваффақият билан бақариб, районнинг илғор колхозлари қаторидан ўрин олиб келмоқда.

Ю. АБДУВАЛИЕВ.

Ўрта чирчиқли мажлисбозлар

Суратдаги раҳбарлик фаолиятлари тўғрисида мажлисбозлар билан суҳбат қилишди. Уларнинг баъзилари бу йилги ишларини яқиндан назорат қилишга катнашди. Колхоз секретари суҳбатда тўғривалди. Колхоз секретари суҳбатда тўғривалди. Колхоз секретари суҳбатда тўғривалди.

Шу пайтларда ғўзалар турли касалликлар билан зарарланаётир. Шира, ўрмишчанка ва бошқа хашаротлар ғўза баргларини сарғайтириб, пона ва гулларини қўйиб юбормоқда. Аммо бу ерда хашаротга қарши кураш тадбирлари қўйилмаган.

Химикатор билан роса янжаллашди, рансга ҳам айтидим, мансисда ҳам гапирдим, аммо натижа бўлмади. Колхозда дори йўқ эмис, — дейди бригадир.

Бу бригадга ўтган йил гектардан 16,5 центнердан ҳосил олган. Бу йил 28,5 центнердан нахча еттиштиришга қарор қилинган. Аммо шу кунларда 70 гектар майдондаги ғўзаларни аҳоли жуда аялчи, яқиндаги ғўзаларни аҳоли жуда аялчи, яқиндаги ғўзаларни аҳоли жуда аялчи.

Шу пайтларда ғўзалар турли касалликлар билан зарарланаётир. Шира, ўрмишчанка ва бошқа хашаротлар ғўза баргларини сарғайтириб, пона ва гулларини қўйиб юбормоқда. Аммо бу ерда хашаротга қарши кураш тадбирлари қўйилмаган.

Химикатор билан роса янжаллашди, рансга ҳам айтидим, мансисда ҳам гапирдим, аммо натижа бўлмади. Колхозда дори йўқ эмис, — дейди бригадир.

Бу бригадга ўтган йил гектардан 16,5 центнердан ҳосил олган. Бу йил 28,5 центнердан нахча еттиштиришга қарор қилинган. Аммо шу кунларда 70 гектар майдондаги ғўзаларни аҳоли жуда аялчи, яқиндаги ғўзаларни аҳоли жуда аялчи, яқиндаги ғўзаларни аҳоли жуда аялчи.

Шу пайтларда ғўзалар турли касалликлар билан зарарланаётир. Шира, ўрмишчанка ва бошқа хашаротлар ғўза баргларини сарғайтириб, пона ва гулларини қўйиб юбормоқда. Аммо бу ерда хашаротга қарши кураш тадбирлари қўйилмаган.

Т. ОРИПОВ.

Мажбурият шараф билан бақарилмақда

Октябрь районидagi 1-нчи МТС механизаторлари Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг ғўза қатор ораларини ишлаш тадбирлари ҳақидаги қарорини муҳома қилиб, ўз ишларидаги жиддий камчиликларни очиб ташлаган эдилар.

МТСдаги кўпгина тракторларнинг сифатли ремонт қилинмагани, техник қарорларга тўлиқ риоя этилмаганилиги учун ҳар кун 3—4 трактор бузилиб тўхтаб қоларди. Андреев номи ва Охунбобоев номи колхозларда бирнеча гектар ер сифатсиз култивация қилинган, Олимов бошлиқ бўлган трактор бригадасида бир «Универсал» иши биро деталлидан чиққан, бу деталлини топиб, «Универсал»нинг қўйсиди қоринида МТС мажбуриятининг сақалорлик қилганини камчиликлар кесини таинид остига олинган ва механизаторлар коллективни ишга айтиш йўлига ўқийш учун қўшмача мажбурият олган эдилар.

МТС зонасида ҳозир ҳар кун 35 та «Универсал» култивация қилади, 16 та СУЗ ишлашмоқда. Уртасаройлилар чиркирига қўйилган ва қарор асосида қўшмача мажбурият олган механизаторлар айниқса ҳозир зўр гайрат билан меҳнат қилаётирлар.

МТСнинг Султонқулов, Назаров, Утагенов ўртоқлар бошлиқ трактор бригадалари кунлик графикани ошириб бақаришга эришмоқда. Бу бригадалардаги ҳарбир тракторчи бир кунда 11—12 гектардан ер ишламоқда. Натижада 1 ойлик графика билан бу бригадаларда 130—145 процентга етказиб бақарилаётир.

Бригададаги илғор универсалчилардан Маматқулов, Эржабоев, Миржабоев ўртоқлар ҳар кун 14—15 гектар ердаги ғўза қатор ораларини култивация қилиб, ҳозиргача буларнинг ҳарбири 750—780 гектар ердаги ғўзани култивациядан чиқаришди.

ОДН аппаратчи билан хашаротга қарши курашганган универсалчи ўртоқ Сафар Қобилов ҳам намунали ишламоқда. Аммо шунинг айтиши керакки, трактор агрегатларининг узлуқсиз ишлаши ҳалигача тўла таъминланмаган.

Масалан, «Ўзбекистон» колхозида хизмат қилаётган Абдужаббор Раҳмонов бошлиқ трактор бригадасидagi тўртта трактордан иккитаси тез-тез бузилиб туради.

Натижада бу бригадга бир ойлик топиришни култивация бўйича 69 процент, ўғитлаш бўйича атиги 36 процент бақариш. Бундай аҳвол МТСдаги бошқа бригадаларда ҳам бор. Ойлик графиканинг бақарилишига кўнчаллик култивациядан трактор ремонтининг сифатсиз ўнатилиши, техник қарорларга етарли эътибор бермаслик сабаб бўлмоқда.

МТС механизаторлари йўл қўйилган камчиликларини ўзаро, очиб ташлагандан кўнчаллик йўлдан кўнчаллик ғўза парварини ҳартарафлама кучайтириб қорини қозасидан амалий тадбирлар белгилашди.

Д. СОДИКОВ.

Илғор универсалчилар

Мирашқул районидagi 2-нчи МТСнинг Сталин номи колхозда хизмат қилаётган У. Мамедов бошлиқ 13-нчи трактор бригадасининг универсалчиси ўртоқ Пегай Василий ўртасаройлилар чиркирига қўйилиб, мансумда 1200 гектар ердаги ғўзани парварин қилиш мажбуриятини олган эди. У, ўз агрегатидан тўғри фойдаланиб ҳозиргача 875 гектар ердаги ғўза қаторларини ишлаб бериб.

Унинг мусабабдоши, У. Мухторов ҳам яқин натижаларга эришмоқда. У ҳозиргача 835 гектар майдондаги ғўзани парварин қилиб.

П. Василий ва У. Мухторовлар июль ойида 475 гектардан ердаги ғўзани парварин қилиш мажбуриятини одиллар ва ҳозир ҳар кун 15—17 гектар ердаги ғўза қаторларини сифатли култивация қилишмоқда. Шунингдек бригаданинг универсалчилари Вожоров, Имомов ўртоқлар ҳам ҳар кун нормани 1,5 баравар қилиб бақаришмоқда.

Х. САГИЗОВ.

Ўрта чирчиқли мажлисбозлар

Тўғривалди. Колхоз секретари суҳбатда тўғривалди. Колхоз секретари суҳбатда тўғривалди. Колхоз секретари суҳбатда тўғривалди.

Шу пайтларда ғўзалар турли касалликлар билан зарарланаётир. Шира, ўрмишчанка ва бошқа хашаротлар ғўза баргларини сарғайтириб, пона ва гулларини қўйиб юбормоқда. Аммо бу ерда хашаротга қарши кураш тадбирлари қўйилмаган.

Химикатор билан роса янжаллашди, рансга ҳам айтидим, мансисда ҳам гапирдим, аммо натижа бўлмади. Колхозда дори йўқ эмис, — дейди бригадир.

Бу бригадга ўтган йил гектардан 16,5 центнердан ҳосил олган. Бу йил 28,5 центнердан нахча еттиштиришга қарор қилинган. Аммо шу кунларда 70 гектар майдондаги ғўзаларни аҳоли жуда аялчи, яқиндаги ғўзаларни аҳоли жуда аялчи, яқиндаги ғўзаларни аҳоли жуда аялчи.

Шу пайтларда ғўзалар турли касалликлар билан зарарланаётир. Шира, ўрмишчанка ва бошқа хашаротлар ғўза баргларини сарғайтириб, пона ва гулларини қўйиб юбормоқда. Аммо бу ерда хашаротга қарши кураш тадбирлари қўйилмаган.

Химикатор билан роса янжаллашди, рансга ҳам айтидим, мансисда ҳам гапирдим, аммо натижа бўлмади. Колхозда дори йўқ эмис, — дейди бригадир.

Бу бригадга ўтган йил гектардан 16,5 центнердан ҳосил олган. Бу йил 28,5 центнердан нахча еттиштиришга қарор қилинган. Аммо шу кунларда 70 гектар майдондаги ғўзаларни аҳоли жуда аялчи, яқиндаги ғўзаларни аҳоли жуда аялчи, яқиндаги ғўзаларни аҳоли жуда аялчи.

Т. ОРИПОВ.

